

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:
Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadružni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
sitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 3.

Sobota, 10. januarja 1931.

Leto VI.

Krivo izobraževanje mladine.

Prva naloga šole mora biti, da mladi-
na spozna vseobčji človeški interes.

V starih časih so rekli: Šiba poje
novo mašo. Ta rek je nastal nedvom-
no že v srednjem veku, ko je veljal
nazor, da je potrebno vzgajati mla-
dino z nasilstvom, s šibo, s straho-
vanjem. V veljavi je pa v praksi na-
čelo še danes, ker, dasi smo imeli
celo vrsto pedagogov in vzgojiteljev,
ki so se borili proti temu zastarele-
mu »verskemu« in reakcionarnemu
stališču iz srednjega veka, moramo
vendar priznati, da med narod mo-
dernejši nazori o vzgoji še niso pro-
drli in niti ne popolnoma v šole. In
ravno v trenutku, ko bi se načelo
moderne vzgoje moralo uvajati in iz-
vajati, opažamo, da se uvajajo zopet
v mladinsko vzgojo v principu sta-
re vzgojne metode, kot posledica po-
vojne psihologije, katere znaki so
nasilstvo, narodna sovraštva in ne-
poznanje realnega življenja.

Začetek tej vzgojni reakciji je
napravil Mussolini. V šoli in izven
šole se vzgaja mladino v šovinizmu
in navaja k nasilstvu z orožjem po
določenem sistemu, ki absorbira vso
duševnost mladine in zatira v njej
primerno individualnost. Vsak člo-
vek je namreč svet zase; v vsakem
človeku so vrline, sposobnosti, ki jih
je treba negovati in voditi. Vzgoji-
telj ne sme biti diktator, ne sme s
svojo osebnostjo zatirati posebnosti
mladine in ji ne vsiljevati svojih
osebnih ali diktiranih disciplin.
Vzgojitelj mora biti družabnik mla-
dine in samo pomagati, da se lepa
svojstva, pojem o realnem življenju
in spretnosti v mladini izpopolnjujejo
in rastejo. Vzgojitelj mlade duše ne
sme iztrgati iz realnega življenja in
jo prestaviti v drug svet naivne na-
dutosti raznih šovinističnih disciplin,
ki mlado dušo in nje individualne te-
melje zatirajo.

Proti temu načelu greše že da-
nes vsi tisti, ki hočejo ustva-
riti iz mladine šovinistične ju-
nake, namesto praktičnih ljudi, ki
naj bi svobodno ob pomoči vzgoji-
telja razvijali svoje vrline za prak-
tično življenje.

Napačno je mnenje Mussolinija,
Madžarov in vseh drugih fašističnih
posnemovalcev, da s svojo vzgojo po-
spešujejo patriotizem. Uspeh take
vzgoje ne more biti koristen domo-
vini. Vzgoji se sicer nadute šovini-
ste, ki jih življenje razočara in po-
stanejo, ker niso vzgojeni za prak-
tično življenje, breznačelna množica,
ki jo zavade tok življenja v najogab-
nejša pustolovstva. Človeški duh se
namreč ne da uniformirati, ker je živ,
je življenje. Družbi, državi, in če ho-
čete patriotizmu more koristiti le
človek, ki je razvil svoje naravne
sposobnosti v svobodni vzgoji, to je,
je imel pomoč in priliko, da se je
razvil in spoznal občečloveški in-
teres, ki ga ima vsak zemljan.

Pota, na katera je zašla ponekod
današnja vzgoja mladine in sili še
dalje, so usodna. Prav nič ne pretira-
vamo, če trdimo, da so številni aten-
tati, številni politični in drugi umori
ter tudi številne zarote in »zarote«
pravzaprav sad povojne psihoze in
slabe vzgoje — maščevanje ali pa
nasilnosti.

In če se bo vzgajalo mladino v
tem duhu dalje, ne bo bolje, pač pa
bo sledilo polomu duha razočaranje.

Število civilnih porok v Pragi 1930. V
letu 1930 je bilo v Pragi sklenjenih 5521
civilnih zakonov. To je razmeroma veliko
število, ki je mogoče le v napredni Pragi.

Proti priključitvi Bratovskih skladnic

splošnemu zavarovanju. — Manjka garancija, da bi se s tem stanje iz-
boljšalo.

Od generalne direkcije ministr-
stva za rude in šume v Beogradu smo
obveščeni, da se je v ministrstvu za
socialno politiko sedaj o priliki re-
vizije obstoječega zakona o zavaro-
vanju delavcev v novi projekt vnesla
določba, glasom katere naj bi se ob-
stoječe Bratovske skladnice spojile
s splošnim zavarovanjem.

Ker mi v tej nameri ne vidimo
nič koristnejšega za članstvo Bratov-
skih skladnic, niti ne verujemo, da
bi se potem še to bore malo dalo na-
praviti, kar se sedaj napraviti da,
stojimo na stališču, da, dokler nima-
mo nobenih garancij, da bi bila taka
spojitev za članstvo Bratovskih
skladnic koristnejša, vsako tako spo-
jitev odklanjamo.

Zaraditega je vodstvo Zveze ru-
darjev Jugoslavije v Zagorju preko
svojih podružnic poslalo generalni

direkciji ministrstva za rude in šume
slededečo

Spomenico:

1. Ustanove Bratovskih skladnic
obstoje že preko 70 let, in so ves ta
čas izpolnjevale po svojih močeh
točno vse dane naloge in dolžnosti.

2. Delavska zavarovalna institu-
cija splošnega zavarovanja ne more
nuditi v slučaju priključitve nič več,
kakor to sedaj nudi svojim članom
Bratovska skladnica sama.

3. Bratovskim skladnicam naj se
ohrani dosedanja samostojnost. Še
nerešena vprašanja naj se rešijo čim-
prej s predvidenim zakonom o Bra-
tovskih skladnicah.

Vsled tega se naproša ministrstvo,
da potrebno ukrene, da se omenjena
priključitev ne bo izvršila.

Severing o gibanju v Porurju.

Za sporazum v mezdnem sporu.

Socijalni demokrat Severing je
imel v radiu dne 5. t. m. govor, v
katerem je med drugim izjavil, opi-
sujoč težki položaj rudarjev in ve-
like nevarnosti, ki prete in utegnejo
biti posledica radikalne politične
agitacije k takim stankam. Velike
rudarske zveze sicer odklanjajo
splošno stavko odločno, se bore tu-
di proti delnim divjim stankam, ki
nastajajo v posameznih krajih, tako,
da o akutni nevarnosti štrajka v rur-
skem ozemlju ne more biti govora.

Toda kljub temu so zmede v rur-
skem revirju zahtevale že krvave
žrtve. Kdor želi zopet gospodarski
mir v rurskem revirju, mora zasto-
pati sporazum med organizacijami
delodajalcev in delavcev. Agitacija
za nadaljevanje nemirov, ki so jo
delali komunisti, je s tem ponesre-
čila, ker je bila velika politična
stavka odklonjena. V težkem go-
spodarskem položaju in z ozirom na
zunanjio politiko potrebuje Nemčija
miren, smiren razvoj.

Na poti k organiziranemu gospodarstvu.

Srednjeevropska gospodarska konferenca.

Na dan 19. in 20. t. m. sklicuje na
Dunaj avstrijska kmetijska družba
konferenco za rešitev srednjeevro-
pske agrarne krize. Konferenca ima
namen organizirati medsebojne od-
nošaje in nastopiti proti politiki, ki

izigrava kmetijske interese v prilog
industrije, oziroma poizkusiti ustva-
riti temelje za skupen trg. Konferen-
ca se more smatrati kot nadaljeva-
nje iniciativ raznih vzhodnoevrop-
skih držav.

O zagrebških aten- tatih.

Delo hrvatskih emigrantov.

Poročajo med drugim:

Ob obletnici januarskega režima
je bilo več atentatov v Zagrebu. Su-
mili so predvsem komuniste, sedaj
pa trdijo, da imata pri teh atenta-
tih svoje prste vmes emigranta dr.
Pavelić in Perčec, ki ju je do zad-
njega vzdrževal italijanski fašizem.
Oba sta najela ljudi, sama sta se pa
ognila nevarnosti. Peklenski stroj, ki
je eksplodiral v vagonu Milan-Za-
greb-Beograd, je bil inozemskega
izvora.

Pred izporom v angle- ški predilni industriji.

200.000 delavk in delavcev v gibanju.

Položaj v tekstilni industriji v
Lancashire se je znatno poostil.
Podjetniki so sklenili, da izpro vse
delavce, če se delna stavka ne opu-
sti v najkrajšem času. Stavka se se-
daj samo še v okraju Burnley, kjer
so podjetniki že uvedli sistem osmih
vreten. V Burnleyu stavka nad 5000
delavcev. Če se pa izvede splošni
izpor, se bo nahajalo v stavki nad
200.000 delavcev.

„Reichsbanner“ mo- bilizira!

V obrambo nemške republike.

Organizacija za obrambo nemške
republike, Reichsbanner, kliče svoje
člane na veliko akcijo proti narodnim
socialistom. V objavi pravi, da je
enotnost nemške zunanje politike
vsled gonje narodno socialističnih
zvez ogrožena. Tudi položaj v glav-
nem mestu Nemčije je postal narav-
nost neznosen. Prelita kri v Silve-
strovi noči ne sme ostati nemašče-
vana. Hitlerja se v omenjeni objavi
označuje kot brezdomovinskega pu-
stolovca, ki ogroža življenje ter po-
sest republike kakor tudi mir. Zato
je potrebno, da se upostavi var-
stvene formacije; do 22. februarja
morajo biti vse formacije Schutz-
bunda pripravljene za pohod.

Krvave demonstracije nezaposle-
nih v Hamburgu. Na treh kraljev
dan so priredili hamburški nezapo-
slenci protestno manifestacijo, po
kateri je prišlo med nezaposlenci in
policijo do težkih spopadov. Četa
mladih je hotela izpuliti orožje po-
liciji, nakar je policija navalila na
množico. 2 policijska oficirja, 1 urad-
nik ter večje število delavcev je bilo
težko ranjenih. Mir je bil upostav-
ljen po dolgi borbi.

Zmote o svetovni krizi

Berlinski »Tempo« objavlja izja-
vo Henry Forda o gospodarski sve-
tovni krizi in o poživljenju gospodar-
stva, ki jo je podal njegovemu po-
ročevalcu.

Ford pravi:

Svetovna gospodarska kriza, ta-
ko pravijo pogostoma, je posledica
nadprodukcije. Usodna miselna na-
paka je to!

Nadprodukcije sploh ni v današ-
njem svetu — imamo samo pomanj-
kanje kupne sile. Preveč blaga bi
utegnilo nastati šele takrat, če bi
vsi ljudje imeli vsega dovolj, da bi
si uredili življenje lepo in prijetno.
Kako neskončno daleč pa je naš svet
od tako idealnih razmer.

Mi v Ameriki imamo izkušnjo,
da je edino mogoče dvigniti gospo-
darstvo z visokimi mezdami in ob-
enem z nizkimi kupnimi cenami. Z
mezdinimi redukcijami in zviševa-
njem cen pa, ali celo s sporazumnim
omejevanjem produkcije, še ni bila
nikdar odpravljena doba depresije.
Tudi ne s takozvanim varčevanjem,
ki je pravzaprav zapravljanje.

Ali je res varčnost, če porablja-
mo stroj samo zato, ker ga imamo,
čeprav novi stroj bolje in ceneje de-
la? Prav tako je v zasebnem živ-
ljenju: ali je res varčnost, nositi ob-
leko toliko časa, da kaže niti, če-
prav bi, to pač vsi vemo, z novo ob-
leko povsem drugače nastopali in si
dvigali ugled? Ali je res varčnost,
če plačujemo delavce malo in s tem
njih kupno in konzumno silo kar naj-
bolj omejujemo, namesto, da bi jim
dajali dobre plače in posredno po-
speševali kupno moč in bodrili iz-
nova produkcijo? Ali je res varč-
nost, zaračunavati si čim večje »do-
bičke« in tako onemogočiti razširja-
nje dobrin, zmanjševati prodajo iz-
delkov? To vse je pravzaprav za-
pravljanje!

Pogostoma se pridiguje, da je
uboštvo zveličavno, čeprav ni ne to,
ne čednost, pa tudi sicer ne neiz-
premenljivo dejstvo, marveč nič
drugega ni, kakor pojav družbine
bolezni, ki pa mora biti ozdravljiva
kakor vsa druga obolenja organizma.
Seveda je uboštvo ozdravljivo samo
z delom in ne s špekulacijami. Sploh
se vedno jasneje pokazuje, da se de-
nar služi samo z delom, dočim je
špekulacija, ki je mnogo nas v Ame-
riki in ne manj v Evropi, dolgo od-
vracala od produkcije, vedno ne-
plodna, ker gre le za tem, da izpre-
meni posestne razmere, ne pa za
tem, da bi ustvarjala vrednosti.

Svetovna volja do dela in popol-
noma opravičena potreba po boljšem
življenju, si bosta — to je moje trd-
no prepričanje — utrlji pot proti
vsem zmotnim naukom in vsem or-
ganizacijskim nedostatom, bodisi
večjim ali manjšim.

To Fordovo mnenje objavljamo,
da s tem dokažemo, kako zmotna je
propaganda, ki so jo pričeli pred
vsem italijanski in nemški kapitalisti.
Naziranje teh kapitalistov o gospo-
darskih problemih današnje družbe
je po mnenju Forda kratkovidno in
naivno. Le delo in konzum koristita
gospodarstvu. Glavna ovira razvoju
gospodarstva so pa umetno vzdrže-
vane visoke cene produktov, ker se
s tem ustvarja dobiček in prehaja v
mrtvo posest kapitalistov. Tudi go-
spodarstvo je življenje; čim živah-
neje je, tem boljše je. Omejevanje
produkcije, slabe plače, umetno dvi-
ganje cen, vse te stvari so morilj
za človeško družbo, ki prinaša —
smrt.

Katoliška akcija zahteva zvišanje števila rojstev.

Višek gospodarske filozofije.

Ljubljanski »Slovenec« včasih trdi nauke, ki jih drugi dan zanikava. Posebno moder je sotrudnik rubrike »Kaj pravite«. Ta mož je trdil te dni, da imamo gospodarsko krizo samo zato, ker se človeštvo premalo množi. Premalo ljudi je, zato ni konsumentov, ki bi porabili pridelke in izdelke, katerih je na svetu dovolj. Dalje pravi, da je sicer 20 milijonov delavcev na vsem svetu brez dela, čemur je pa kriva družabna uredba. Poudarja tudi, da bi kmet in industrijec imela več ljudi za delo; toda to le bolj med vrsticami. — Tako moder je »Slovenec« filozof. Industriji mečejo delavstvo iz obratov, kmetijske občine pošiljajo nadprodukcijo človeškega blaga, ker mu doma ne morejo dati vsaj najpotrebnejše preskrbe, v mesta in industrijo, kjer se mu pa dejansko ne godi bolje. **Konsum pada, ker so mezde mnogo nižje kakor so bile pred vojno in ker producenti in industrija delajo z znatno večjimi dobički,** dočim so cene blagu, zlasti tudi stanovanjem, visoko **nad predvojnimi cenami.** Vedno več je tudi nezaposlenih. Koliko in kako naj nezaposleni konsumirajo. Od leta 1910 menda se je pomnožilo človeštvo za 500 milijonov; če bi se bilo pomnožilo za 1000 milijonov, bi imeli danes vsaj 50 milijonov nezaposlenih. To je logičen sklep. Resnica je, da je dovolj življenjskih pomočkov na svetu, toda za človeka, ki se rodi, je potrebna **eksistencija,** ki mu jo mora dati družba. Te eksistence pa družba ne daje, kakor dokazuje 20 milijonov nezaposlenih delavcev in morda še 100 milijonov delavcev, ki ob svojem premajhnem zaslužku stradajo in hirajo z rodbinami vred. Kje je tukaj dokaz, da imamo gospodarsko krizo, ker ljudje premalo skrbijo za pomnožitev človeškega rodu. Seveda bi razmere ne postale boljše, če bi poddavili polovico ljudi, ker bi izkoriščanje ne prenehalo, **gotovo pa je, da bodo ob večjem številu ljudi spekulanti in oderuhi s človeškim blagom še slabše postopali.** »Slovenec« filozof gleda stvar takole: Kapitalistom je potrebno ceno človeškega blaga, kaj bo s tem blagom, ki ga kapitalist ne kupi, to pa »Slovenčevega« filozofa prav nič ne briga. Človeška družba po božji volji je kapitalistična; privesek, narod, naj pa pogine, če ne more živeti. Gospod filozof naj bi rajši govoril o dolžnostih gospode, ki nima otrok, in o dolžnostih družbe do človeštva sploh. Zaščitnikov suženjstva imamo že dovolj!

Osvoboditev žene na Kitajskem.

Nov državljanski zakonik.

Letos z novim letom je stopil v veljavo na Kitajskem državljanski zakonik, ki temeljito odpravlja tiste stare običaje, ki so določali le preveliko gospodstvo moža v rodbini. Po novem zakonu bo imela žena enake pravice kakor mož. Žena je veljala v rodbini kot blago, ki se ga je bilo težko iznebiti brez občutne škode. Sosedje so sočutno sočustvovali, če je bilo v rodbini mnogo hčera, ali so jih pa smatrali za kazen božjo za grehe, ki jih je oče zakrivil. S poročitvijo ni dobila nobenih pravic kitajska deklica. Proti tem razmeram so žene osnovala močne organizacije ter vodile energičen boj za enakopravnost obeh spolov, ki je z novim zakonom uspel.

Po novem zakonu ima žena aktivno in pasivno volilno pravico, doseči more v stranki in v vladi najvišja mesta ter ima z moškimi brati enako dedno pravico. Poročiti se bo mogla v bodoče tudi z moškim, ki ji najbolj ugaja, ne pa z nepoznanim človekom, ki ga ji usilijo starši. Enako veljajo za moža in ženo iste pravice za slučaj ločitve zakona.

Tudi te določbe so za Kitajsko napredek; pri nas žene še niso imele volilne pravice, ker so se morale baviti z raznimi drugimi stvarmi, ki imajo samo zunanji pomen.

Doma in po svetu.

Dve leti novega stanja v državi. Skoro vsi listi so proslavljali ob dvestoletnici 6. januar 1929, ko je bila sistirana ustava in je kralj prevzel usodo države v svoje roke ter poveril generala Pero Živkovića z upravnimi posli. Oficijozno poročajo, da bodo izdali o tej dobi obširno poročilo. O poročilu bomo še spregovorili.

Izmenje tudi v trboveljskem občinskem svetu. Iz trboveljskega trškega občinskega sveta so bili izločeni: Ahac Rudolf, Arnšek Ivan, inž. Burger Silvin in duhovni svetnik Gasparič Jakob. Novi člani so: Cestnik Alojzij, Rester Jakob, inž. Persoglio Ivan, Ušeničnik Leopold. Imenovanje nima sicer političnega obsežja, vendar je izprememba bistvena.

Nedvignjeni milijonski dobitki. Iz restantnih listin je razvidno, da je do danes še nedvignjenih ca. 3.564.700 zlatih frankov, t. j. 39.211.700 Din dobitkov izžrebanih srbskih tobačnih srečk in ca. 2.155.650 zlatih frankov, t. j. ca. 23.712.150 Din srečk srbskega rdečega križa. Skupaj torej 5.720.350 zlatih frankov ali 62.923.000 Din. Vsota teh dobitkov predstavlja ogromni znesek 62 milijonov 923.000 Din, ki niso bili izplačani do danes, samo vsled lahkomišljenosti oziroma nevednosti srečnih dobitnikov. Običajno zastarajo pri vseh srečkah dobitki že po preteku 5 let, amortizacijski zneski pa po 30 letih. Da pa se to prepreči, priporočamo, v interesu lastnikov srečk, da se vsak zavaruje proti eventualni izgubi dobitka s tem, da naroči edini specijalni list v naši državi, ki priobčuje vsa žrebanja, t. j. »Merkur«. Izhaja tedensko, naročnina letno Din 100.— Naročila sprejema in informacije daje Upravništvo Merkur, Ljubljana, Selenburgova ulica 6, II. Telefon 30-52.

Razmere v Kruševcu. Do razpusta nezavisnih sindikatov so bili delavci, zaposleni v fabriki vagona, po večini vključeni v tej organizaciji, potem je nastalo mrtvilo, dokler ni delavstvo spoznalo, da brez organizacije nima zaščite in je začelo pristopati v našo pred štirimi meseci ustanovljeno podružnico S. M. R. J., ki pa ne more razviti svojega delovanja, ker »fabrička vagona« že 3 mesece popolnoma miruje. Zaradi brezposelnosti je nastala med tamkajšnjim delavstvom velika beda (tu je bilo zaposlenih veliko Slovencev). Podpora od Borze dela je nestalna in nezadostna, znaša 60 Din tedensko za samce, enako tudi za oženjene z več člani rodbine. Centralni upravi saveza se kljub vsem naporom še ni posrečilo, izposlovati pri merodajnih faktorjih, da bi tovarna zopet pričela z obratovanjem.

Umor s pilo. V Mraševem na Krškem polju je živel šestdesetletni posestnik Martin Komlanec s petimi sinovi. Starejši sin se je oženil in imel rodbino. Oče je pa čakal z odjajo posestva, ker se je bal prepira med brati. Pred Tremi kralji zvečer so doma kuhali žganje in ga tudi pili. Pozno ponoči sta se oče in sin sporekla. Ostali so šli ob tej priliki spat in niso slišali nadaljnjih dogodkov. Ponoči se je Alojz zglasil pri bratovi postelji in mu rekel: »Danes sem ga pa, samo ne vem, ali je preveč ali premalo, mislim pa, da bo imel dosti.« Brat niti mislil ni na umor. Zjutraj, ko so odhajali v cerkev, so očeta našli mrtvega. Alojz je povedal, da je v prepiru zabodel očeta s pilo. Morilec se je sicer razjokal, vendar ni bilo mogoče več popraviti dejanja, ki ga je storil v pijanem stanju. Alojz je bil aretiran.

Ali so davščine na luksuz mestne? Na Dunaju pobirajo več vrst davka na luksuz. Eden takih davkov je davek na dohodke velikih restavrantov, luksuznih kavarn ter barov, kamor zahajajo izključno bogatini in noben delavec. Lokali, kamor zahajajo delavci in drugi priprosti ljudje, so tega davka prosti. To pa meščanske kroge silno boli, ker so njihove zabave in brezmejno uživanje zasoljene z občinsko davščino. Česar preje ni bilo. Preje so poznali samo splošne konzumne davščine, ki

so se v glavnem nanašale na stanovanja, luč, vodo itd., katere mora sleherni prebivalec plačati. — Kaj pa mar revežem luksuz? Kdor ima, naj si privošči, kdor pa nima — pa bog pomagaj! Prizadeti krogi vodijo že leta in leta srdito borbo proti Breitnerju in njegovim »roparskim« davščinam in glavni dunajski dnevnik so polni samih jeremijad, češ, Breitner bo uničil vse naše gospodarstvo in vsi večji obrati — mišljeni so veliki hoteli, kavarne in bari — bodo prišli na psa. Pa ni res. Kajti ravno v istih listih smo te dni čitali, da so ravno ta z luksuznim davkom obremenjena podjetja napravila n. pr. na Silvestrovo naravnost sijajen »kšeft«. Naval občinstva je bil tako velik, kakor ga ne pomnijo. Pa ne samo to, ampak od leta do leta ima Dunaj večji obisk tujcev, kar ima v prvi vrsti zahvaliti socialistični komunalni politiki, ki je dosegla to, da je postal Dunaj mesto, kjer se obdržavajo skoraj vsi svetovni kongresi, zborovanja in tekme, kakor v nobenem drugem mestu na svetu. Zato so luksuzni davki ne le potrebni, ampak tudi umestni in Breitner že pozna svoje Dunajčane. Taki davki bi bili tudi pri nas umestni.

106.000 brezposelnih je štel Dunaj 31. decembra. Je to dosedaj najvišja številka in se boje, da se ne bi še zvišala.

Za omejitev nezaposlenosti v Nemčiji. Nemški finančni minister je izdelal načrt za omiljenje nezaposlenosti ter namerava izdati predvsem za razna dela, podpora industriji in za podporo nezaposlenim tri milijarde mark (to je nad 40.440 milijonov dinarjev). Velik je znesek, vendar ne bo mnogo zalegel, ker ima Nemčija štiri milijone nezaposlenih delavcev.

Komunistični izgredi v Poruhrju. V Poruhrju in v Porenju so iz sličnih vzrokov kakor v Južnem Walesu izbruhnile delne rudarske stavke, ki pa imajo značaj takozvanih divjih stavk, izzvanih po komunistih. Strokovna zveza rudarjev do sedaj še ni proglasila stavke, ker si prizadeva položaj potom pogajanj rešiti. Zato so začeli stavkati samo komunistični simpatizerji, ki bi stavko radi izkoristili v politične svrhe. Komunisti nastopajo sila agresivno in napadajo delavoljne socialne demokrate, pri čemur je bilo dosedaj precej ranjenih. V Lindfortu so komunisti ustrelili 60 letnega socialnodemokratskega rudarja. V Mengete so hoteli komunisti svoje aretirane tovariše osvoboditi in je bil pri tem en komunist ubit. V splošnem pa te divje stavke pojenjavajo in stavka le še 7 odst. rudarjev. Značilno je, da komunistom pomagajo pri neredih narodni socialisti, ki bi radi izkoristili zmešnjave v svoje temne namene.

Rehabilitacija pariških poštних uslužbencev. Ob priliki poštarskih stavk v Parizu junija 1929 in maja 1930 je bilo veliko poštних uradnikov in pismonoš iz službe odpuščenih. Strokovna zveza je pri bivši vladi ponovno zahtevala, naj se odpuščene poštarje sprejme nazaj v službo, a vedno brez uspeha. Nova vlada Steega kaže večjo liberalnost in je tej upravičeni zahtevi sedaj ugodila.

Albert Thomas v Prahi. Dne 12. januarja bo imel Albert Thomas, glavni ravnatelj mednarodnega urada dela, v praškem ministrstvu za socialno politiko predavanje o »mednarodnem uradu dela in brezposelnosti«.

Energična akcija rumunske vlade proti ekstremistom z leve in desne. Zadnji čas so rumunski nacionalistični, antisemiti, organizacije »Želzna garda«, izvršili več terorističnih aktov, med njimi tudi atentat na vladne osebe in uredništva vplivnih listov. Radi tega je vlada odredila razpust vseh ekstremno nacionalističnih organizacij, hišne preiskave pri njihovih članih in več aretacij. Ta akcija se razširi tudi po deželi. Ker se je obenem prišlo na sled širokozasnovani tajni komunistični zvezi, se ta akcija nanaša tudi na komuniste.

Italija noče biti zadnja. Kakor vemo, je Italija med vsemi državami na svetu sorazmerno najbolj oborožena. Da pokaže svoje junaštvo, je poslala deset letal na polet preko Oceana v Ameriko. Letalci so prispeli v Ameriko, kjer jih povsod seveda sijajno sprejemajo. O Italiji se govori in piše; to je tudi reklama. Da so morali štirje letalci to bahavost plačati z življenjem, je postranskega pomena.

Mussolini je za — mir. Mussolini je izdal ob novem letu posebno poslanico, v kateri hoče dokazati, da je jako miroljuben človek in da inozemstvo krivo sodi, če pravi, da je vojni hujskač. V isti spomenici pravi, da obstojajo teritorialne nezmiselnosti, ki se morajo odpraviti z revizijo mirovnih pogodb. Torej za mir samo pod tem pogojem. Menimo, da bi Italija to nezmiselnost vsaj zase lahko rešila, če odstopi slovansko Primorje in južno Tirolsko, ki nista italijanske narodnosti. Tega pa ne stori, ker ji je mir le izgovor v silo.

V Španiji odkrivajo novo zaroto. Povsod, kjer mislijo, da je patriotizem kot miselnost najpopolnejši program, iščejo in najdejo vedno nove zarote. Tako je v Španiji. Ta nova revolucija bi se bila imela pričeti koncem januarja. Da izloči kralj stranke, namerava dati sestaviti nadstrankarsko vlado, v kateri bi pa bile zastopane vse politične smeri. Je pač križ, če se diktira narodu sedem let.

Angleški slučaj križarke »Potemkin«. Iz Plymththa poročajo, da se je tam uprla posadka angleške vojne ladje »Lucior« in so jo morali zamenjati z drugim moštvom, upornike bodo pa postavili pred vojno sodišče v Devonportu. Kaj je vzrok uporu, oblasti nočejo izdati.

Indijska konferenca »okrogle mize« je v važnejših obrisih z uspehom zaključena. Indija se bo organizirala kot zveza svobodnih indijskih držav. Izvršila se je razmejitev Burme in severozapadnih obmejnih držav in so se sprejela poročila o volilnih pravicah in ustavi teh držav. Odprto je še vprašanje zvezne ustave, centralne eksekutivne oblasti in njenega razmerja do uprave. Večina delegatov je že najavila svoj odhod za zadnje dni januarja, nekateri so pa že odšli, med drugimi tudi maharadža iz Patiala, ki obišče nekatera evropska glavna mesta in je te dni gost čehoslovaškega predsednika Masaryka.

Gandhijev sin zopet obsojen. Sin velikega voditelja Indijcev, Gandhija, Ramdas Gandhi, ki je bil lani radi agitacije za meščansko nepokorščino obsojen, je sedaj zopet prejel 6 mesecev strogega zapor.

Amerika izganja tujce. Minister dela v Zedinjenih državah je predlagal v senatu, da se izžene vse tujce, ki so zakrivali kakšen prestop. Sodi, da se nahaja v Zedinjenih državah okoli 400.000 tujcev, ki nimajo oblastnega dovoljenja za bivanje v Zedinjenih državah.

Nicaragua se zopet buni. V srednjeameriški državi Nicaragui je bila pred dvema leti revolucija, ko so se domačini pod vodstvom generala Sandina hoteli otresti protektorstva ameriških oljnih magnatov. Zedinjene države so takrat z oboroženo močjo pomagale to gibanje zadušiti in so povzročile, da je prevzel oblast Ameriki prijazen režim, ki deželo brezvestno izkorišča. Sedaj se je pa general Sandino zopet pojavil. Vstahi so ubili osem Amerikancev. Amerika je nato poslala vojno ladjo kazensko ekspedicijo v deželo.

Afgani zahtevajo prejšnjega kralja nazaj? Znani Aman Ulah, bivši kralj v Afganistanu, ki je začel svojo deželo modernizirati v evropskem smislu, je moral pobegniti, ker so se njegovi hribovski podaniki spuntali proti njegovim reformam. Sedaj vlada njegov nekdani prijatelj Nadir Kan, na katerega se je pred nedolгим časom razkralj Aman Ulah, ki se nahaja ta čas v Rimu, obrnil s prošnjo za denarno pomoč. Toda Nadir Kan je svojemu prejšnjemu »prijatelju« odbil prošnjo s povdorkom, da je odnesel dovolj sredstev s seboj; dežela je uboga in mora štediti, zato naj tudi on štedi ter ne razmetava po evropskih zabaviščih. »Ubogi« Aman

Ulah je namreč pri svojem begu rešil samo malenkost: 500 milijonov frankov! Zato pa je bolj verjetno, da si Aman Ulah bolj želi Afganistana kot Afganci njega.

Nemiri v Rangoonu. V Rangoonu, francoska Indija, so med Kitajci in Burmesi izbruhnili spopadi iz religioznih vzrokov. Policija in vojaštvo je moralo ponovno nastopiti. 10 oseb je bilo ubitih.

Papež je izdal svoj denar. Prav res! Kakšen vladar bi pa sploh bil, če ne bi imel tudi svojega denarja. In tako je izdal za vatikansko državo, ki ima vsega 500 prebivalcev, poseben denar s papeževim grbom, in sicer: 100 lir v zlatu, 10 in 5 lir v srebru, 2 in 1 liro ter 50 centesimov v niklu in 10 in 5 centesimov v bakru. Bogati romarji bodo gotovo kupovali zlate, revni pa bakrene novce, ter jih bodo nosili kot blagoslovljene amulete krog vratu.

Ljubavna pisma in državna politika. V Nemčiji so odkrili velik škandal, ki se je odigral pred tridesetimi leti. Knez Bülow, nekdanji kancler in minister za zunanje zadeve, je napisal svoje memoare, ki so mestoma zelo zanimivi, ker Bülow biča nezdrave razmere, ki so vladale pod vlado Viljema II. in ne prizanaša nobenemu. Toda mnogi kritiki omenjenih spominov so postali pozorni. Bülow tako prizanesljivo piše o delovanju tajnega svetnika Holsteina, ki so ga imenovali »Die graue Eminenz«, katerega vpliv je naravnost pogubonosno učinkoval na nemško zunanjo politiko. Znani profesor zgodovine, Haller v Tübingu, je te dni razkril vzrok za to Bülowovo obzirnost. Ako je res, kar objavlja Haller, tedaj je to največji politični škandal, kar je kdaj bilo v Nemčiji. Knežinja Bülow je posedovala še iz svoje prve mladosti ljubavna pisma tedaj mnogoglasnega pianista K. Thausiga, ki jih je hranila v kaseti. Tekom meseca marca leta 1899 pa je Holstein ta pisma iz kasete ukradel. Od tistega časa je postal Bülow, ki je do tedaj vodil svoj urad precej samostojno, popoln suženj Holsteinov v vseh zunanje-političnih zadevah ter se je moral popolnoma podrediti pogubonosni politiki Holsteina.

Krvoskrustvo. V Potsdamu pri Berlinu je bil posestnik Maks Haase radi krvoskrustva s svojo 18 letno hčerko, obsojen na poldrugeto leto ječe. Kazenska zbornica je pa ob sodbo zavrnila in je bil Haase zopet izpuščen. Njegovi 14 in 18 letni hčeri sta med procesom očeta s svojimi izpovedbami zelo obremenjevali, ženi se je pa radi javne sramote omračil um in je bila oddana v umobolnico. Ko je bil Haase izpuščen, je seve zopet šel na svoj dom k svojim hčerka. Čez nekaj dni je pa starejša hči zaupala varuhu, da se je oče zopet spozabil nad njo. Varuh je zadevo takoj prijavil policiji, ki se je v spremstvu uradnega zdravnika podala proti Haasovi hiši, da ga ponovno aretirajo. Ko pa jih je Haase opazil, je zbežal skozi okno in si je v vrtu z britvijo prerezal vrat. To je zopet plod današnje zgrešene kazenske prakse. Po novih psihoanalitičnih dognanjih so taki pojavi patološki duševni defekti, ki spadajo v psihoška zdravilišča, ne pa v kaznilnice.

Na Silvestrov večer je bilo v Berlinu izvršenih 385 aretacij, v New Yorku pa je bilo izvršenih več vlovov in umorov.

Snežni plaz zasul osem smučarjev. V Brianconu ob francosko-italijanski meji je velik snežni plaz zasul skupino 8 smučarjev. Francoski in italijanski smučarski vojaški oddelki so hiteli na pomoč, a brez uspeha.

Gladovni nemiri tudi v Ameriki. Trgovski del mesta England v Ameriki je 5. jan. napadlo 500 kmetov z vzkliki: dajte nam jesti, mi gladujemo!

Predsednik Hoover je stiskal roke. Ob gotovih dneh v letu sme vsak Amerikanec obiskati svojega prezidenta v Beli hiši in mu stisniti roko. Tako tudi na Novega leta dan, ko mu prihajajo voščiti. Letos je moral Hoover za Novo leto 6429 osebam stisniti roko. Tudi delo.

Turksib, turkestarsko-sibirska železnica je bila 1. jan. izročena prometu, eno leto prej, kakor je bilo projektirano.

Posnemajte jih! Za tiskovni sklad so darovali: Ferdo Verdaj 10 Din, Franc Beutel 20 Din, Karl Malovrh 20 Din, Pavla Malovrh 10 Din, Tansek Alojz 10 Din, Ivan Jazbec 5 Din, Anton Verden 5 Din, Viktor Malovrh 5 Din, Avgust Sketaho 5 Din, Alojz Hudi 5 Din, Anton Podpeca 4 Din, Josip Urleb 2,50 Din, Anton Laznik 2 Din, neimenovana po 2 Din. Skupaj Din 107,50.—; vsi iz Hrastnika. — S. Petretič Ludvik, Senovo pri Rajhenburgu Din 50.— kot neizbranjeno potnino ob priliki pogreba s. Groblarja. — Iskrena hvala!

Ljubljana.

Znižanje krušnih cen v Ljubljani. Banska uprava je določila z odredbo z dne 23. decembra 1930 ceno kruhu naslednje: 1 kg belega kruha iz moke št. 0 stane 4 Din; 1 kg črnega in rženega kruha 3,50 Din. Cene so stopile v veljavo dne 1. januarja 1931. — Peki pa bodo ob tej ceni kruha še vedno dobro zaslužili, ker še daleč ni dosežena predvojna pariteta med ceno moke in kruha.

Maribor.

Ali so takšni javni funkcionarji pri nas mogoči? V soboto zvečer je v neki mariborski brivnici nek gospod na dolgo in široko pripovedoval o neki zgodbi med tamošnjim baronom Twicklom in njegovim viničarjem, trdeč, da je on vodil protokol dotične razprave. Kakor že znano, je hotel baron viničarja spraviti iz stanovanja, viničar pa ni hotel iti. Občina se je zavzela za barona in je stavila pri sodišču predlog za deložacijo, je pa s svojim predlogom propadla, ker naša zakonodaja še vedno sloni na principu zasebne lastnine, vsled česar občina ne more razpolagati z baronovo hišo in se vmešavati v stanovanjsko najemno razmerje med baronom in viničarjem. Gospod je barona zelo pomiloval — on že ve, zakaj — češ, da je gosp. baron zelo dobra duša, ampak siromak, medtem ko so viničarji prava nadlega, toliko za barona, še bolj pa za krčevinsko občino, ki da ima opraviti samo z viničarji. Nato se je omenjeni gospod jezil na list »Volksstimme«, ker je o tem poročal. Zavaljal je tudi čez socialiste sploh. Nadalje se je spravljal v krčevinski zapisnikar na samega urednika Eržena. Do tu bi bilo vse v redu; kajti tudi krčevinskemu občinskemu zapisnikarju mora biti dovoljeno, da svobodno izraža svoje simpatije do viničarjev. Toda gospod zapisnikar si je dovolil tudi sledečo grožnjo: »Če jaz tja pridem (najbrž v uredništvo. Op ur.) pa pograbil tistih par kosti...!« Gospod krčevinski zapisnikar se torej ne spušča v borbo z uma svetlim mečem, temveč se edino zanaša na svojo telesno moč in bi bil eventuelno pripravljen, svoje mu nasprotniku polomiti kosti. Kaj pravi nadzorna oblast k izjavam tega zapisnikarja?

Blato in nič kot blato. Maribor bi bil res lep — vsaj na zunaj, ako ne bi bilo toliko blata. Ze večkrat smo apelirali na mestni gradbeni urad, naj bi pustil posuti s peskom ceste in hodnike, ki niso tlakovani oz. asfaltirani. Takšnih hodnikov imamo v mestu več kot asfaltiranih, in skoro da niso bili posuti odkar Jugoslavija postojala. Ne mislimo tukaj samo periferije, s katero se vedno bolj po mačehovsko postopa, marveč mislimo na ono »zlahtno« blato, katero morajo Mariborčani gaziti po mestnih ulicah. Med vsemi ulicami v centru je gotovo najgrša Tattenbachova, ki predstavlja eno glavnih žil mariborskega mesta. Poseben velik promet se razvija po tej ulici z

mestno klavnico. Tu je mišljen oni neregulirani del omenjene ulice, ki se nahaja med dvema vrtovoma za zelenjavo, katerih nivo je višji od uličnega nivoja, vsled česar ta ulica sliči, ob takem času ko se tali sneg, bolj strugi kakega pohorskega hudo-urnika kot pa mestni ulici. Ulica sama je široka komaj tri do štiri metre in ima takozvani hodnik samo ob eni strani, medtem ko se ob drugi strani nahaja plot. Mestni gradbeni urad ne posuje omenjene ulice s peskom, pa niti hodnika ne, če ravno je bil že pred leti za to naprošen. Apeliramo na gospoda župana, naj se vsaj on zavzame za omenjeno posipanje hodnika. Mariborska mestna občina ima danes vse mogoče moderne naprave za vzdrževanje cest in ulic, ki so stale mnogo denarja, pa tudi gramoza in peska nam ne manjka. Zato bi želeli, da bi mestna občina to kar ima tudi res uporabila v korist mestnih prebivalcev, ne pa samo odplačevala velike dolge za nabavljene stroje itd.

Smrtonosni padec kleparskega mojstra s strehe. V sredo, dne 7. januarja se je pri padcu s strehe smrtonosno ponesrečil kleparski mojster Josip Serianz. Imenovani je popravljaj žlebe na dvonadstropni hiši posestnice Fr. Schmiederer v Gosposki ulici. Med delom mu je na zmrzlem snegu spodrsnilo in, ker je bil nezadostno privezan z vrvoj, ki se je v odločilnem trenutku razvezala, je padel s strehe na tla, kjer je obležal s polomljenimi udi mrtev.

Prvi redni občni zbor »Merkurja«, društva trgovskih in privatnih nameščencev Jugoslavije v Zagrebu, podružnica Maribor, se bo vršil v nedeljo, dne 11. januarja 1930 ob pol 10. uri dopoldne v dvorani hotela »Pri zamorcu« v Mariboru.

Stanje nalezljivih boleznij v času od 1. do 7. januarja 1930: obolele so na davici 4, na šenu 1 oseba.

Plesni odsek »Svobode« Maribor javlja svojim članom, da se je preselil iz svojih dosedanjih prostorov v lepše in udobnejše v »Narodnem domu«, kjer se bodo tudi vršile vaje od danes, sobote, 10. jan. naprej. Istočasno opozarjamo plesalce kakor tudi one, ki bi se radi v kratkem času naučili plesati (sedaj je plesna sezona na višku), da je naš učitelj g. Simončič, ki nam gre vsestransko na roko, prevzel v tej sezoni še en plesni tečaj. Ta se bo pričel, ako bo dovoljno število reflektantov, istotako v soboto. Za nadaljno naklonjenost se priporoča odbor.

Polnilna peresa dobite že za 18 dinarjev v papirnici Ljudske tiskarne. Oglejte si jih!

Trbovlje.

Tečaj za ženska ročna dela. V nedeljo, dne 4. t. m. se je vršil ob 11. uri dopoldne v meščanski šoli sestanek vseh žen in deklet, ki so se prijavile za tečaj za ženska ročna dela. Prišlo je 87 oseb. S poukom se bo pričelo v ponedeljek, dne 12. t. m. in se bo poučevalo vsak dan, izvenšani delj in praznikov, in sicer dopoldne od 9. do 11. ure, popoldanske in večerne ure pa so določene od 3. do 9. ure. Poučevalo se bo v klekanju, mrežanju, vezanju, kvačkanju, tkanju itd. Za pričetek dobe vse priglasenke potrebni material brezplačno, pozneje pa po režijski ceni. V tečaju bosta poučevali dve učiteljici drž. Osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani. Želimo, da se vse priglasenke s pravim veseljem in razumevanjem točno udeležujejo pouka. Uspeh bo zanesljivo razveseljiv. Nobena ne sme omahovati. Zena in dekleta! Korajža velja!

Hrastnik.

Božič v znamenju redukcij. Božič je minul. To priliko porabimo, da sporočimo javnosti, kako smo ga v naši dolini preživeli. Na otroke tistih, ki so bili celo leto pridni in so hodili v cerkev, je božiček pozabil. Naših delavskih otrok sta se pa spomnila Konsumno društvo in pa kulturna organizacija »Svobode« I in sta jim razdelila daril v vrednosti več tisoč dinarjev. To naj bi bilo našim delavcem obenem opozorilo, da naj ne pozabijo na to, kje se nahaja njihov pravi božiček. Najbolj — obdarjeni — ne, udarjeni pa so bili za Božič naši steklarji. Za božičnico so dobili obvestilo o prisilnem skrajšanju delovnega časa od 12 na 9 šihov na 14 dni. To redukcijo moramo pripisati

Književnost.

»Svoboda«. Mesečnik za delavsko kulturo. Ob tem letu je izšla januarska številka delavske kulturne revije »Svoboda« v povečani izdaji in z novo zunanostjo. V primeri z zadnjo številko lanskega letnika, kaže ta številka velik korak naprej, ki ga je napravilo naše delavstvo na svoji poti kulture in izobrazbe.

Takoj v začetku, na pragu v novo leto, je govor Karla Dautza »Pot v življenje«. Govornik daje proletarski mladini v roke klopčič preje, da ne propade in da ne zaide v labirintu življenja. Kakor je Tezej, slavni grški junak, kakor ga imenuje stara zgodovina, baš in pripovedk, premagal s klopčičem preje divjo pošast »labirint«, tako bo tudi Tezej naših dni, to je proletarska mladina, premagala labirint današnje družbe s klopčičem preje; to je: s proletarsko kulturo.

Nato sledi Mile Klopčičev prevod ruske povesti »Ura«, ki jo je spisal L. Pantelejev. To je gotovo nov zanimiv pojav v naši prevodni literaturi. Povest se nadaljuje v prihodnji številki.

Med znanstvenimi članki zasluži veliko pozornost razprava o marksizmu. Spisana je preprosto in v lahkem stilu, tako da jo bo lahko vsakdo bral z zanimanjem. Isto velja o članku »Prostitucija in proletarijat«, ki obravnava zelo aktualno snov. Prostitucija je pojav družabnih razmer in samo s tega družabnega stališča jo lahko kritično analiziramo. Meščanska duševna kakor telesna nemoralnost se kaže v najresničnejši luči ravno v spolnem življenju. Na nobenem drugem življenjskem polju ni proletarijat tako pod vplivom meščanske nemoralnosti, kakor baš v spolnem življenju; to je jedro te razprave, ki bo gotovo našla globok odmev med našim ljudstvom. Želeti bi bilo, da nam »Svoboda« prinese še takih aktualnih člankov.

Tone Maček je priobčil novelo »Dogodek v hotelu Gratis«. To je živa socialna slika. Maček je izrazil pripovedni talent, ki globoko zajema iz življenja, da nam prikaže resnico. Upam, da se v prihodnjih številkah zopet oglasi — isto žele menda vsi, ki ljubijo iskreno in resnično besedo.

(Dalje prihodnjč.)

na rovaš naše pridnosti, ker smo v osmih urah toliko napravili, kolikor bi normalno delavci naredili v 16. urah. Vendar pa ta udarec še ni bil zadnji. Za novoletno nagrado smo dobili novo redukcijo; namesto 9 šihov bomo delali le še 7 šihov, poleg tega pa bo še večje število delavcev odpuščenih. Kar se tiče tkz. vezalk, ki so sedaj lahko zaslužile v osmih urah vsaj Din 9.—, bodo te lahko posebno dobro izhajale. Vse izgleda tako, kakor izgleda zavednost naših delavcev. Organizacija, solidarnost, zavednost so edine posestnine delavca. Če jih delavstvo noče poznati, mora pač čutiti. Žal, da morajo pri tem trpeti tudi zavedni!

»Jutro« je v nedeljski številki od 4. januarja priobčilo v dopisu iz Hrastnika, da je »Svoboda« I (loziroma pevci »Svobode« I) sodelovala pri cerkvenem koncertu na Štefanovo v hrastniški kapelici. Odločno protestiramo proti takim trditvam, ker so nerresnična. Prvič ni res, da bi pevski zbor »Svobode« I sodeloval in drugič tudi nihče izmed članov ni sodeloval. Toliko resnici na ljubo, da ne bo javnost mislila, da »Svoboda« I sodeluje pri cerkvenih slavnostih.

Odbor.

Vič-Glince.

Vedno je vse tiho v naši veliki delavski občini. Saj se je tudi vse življenje v zadnjih dveh letih jako izpremenilo, a mi mladi pokretaši vseeno še ne spimo. Lansko leto je pričel na novo delovati športni odsek »Svobode«. Tudi sedaj nam bo mogoč lep razvoj, ker je mladina precej agilna in se zbira okrog njene gibanja. Vrše se tudi redna predavanja vsak petek, na katera vabimo vse delavce naše občine, da se udeležijo čim več teh predavanj.

Gostilniška zadruga se je reorganizirala. Zadruga je prevzela celo gostilno v lastno režijo in nastavlja novega agilnega gostilničarja, ki toči pristna štajerska in dolenska vina. Vedno so tudi pripravljena topla in mrzla jedila. Vino dobavljamo direktno od vinogradnikov. Sodrugi delavci, posejajte le Zadrugi dom na Viču, kjer boste dobro postreženi in vam bo postanek v domu v prijetno razvedrilo.

Studenci pri Mariboru

Ljudska univerza v Studencih. — Prihodnje predavanje bo imel v ponedeljek, dne 12. januarja 1930 g. Ivan Robnik.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240— do 750—;
ZA DEČKE:	Din 200— do 330—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210— do 270—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130— do 150—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110— do 270—;
RAGLAN:	Din 650—;
HLAČE:	Din 90— do 180—.

Vrsta
Tek. štev.

Prodajna
cena
Din
Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno!

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb.

Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**
14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**,
(900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno**
radijsko cev.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio“
Welt. Naroča se Administration der „Radio-
welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša
obširne radioprograme, zanimive slike in ima
lepo urejene poučne tehnične članke.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, kolesa, snež-
ne čevlje, galoše itd. se sprejemaj-
v popravilo po solidnih cenah.

PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po
nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ČITAJTE!

socijalno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Po-
litike« v Mariboru, Ruška cesta 5.
Vsaka naša knjižnica, vsak naš čí-
tatelj mora naročiti to našo najboljšo
socijalno dramo.

Elektrotehnična delavnica
PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravlja vseh vrst električnih strojev in
aparatur, novo ovijanje sežganih elektro-
motorjev, dynamo-strojev, transformatorjev
itd. Lastna preizkuševalnica, točna in ku-
lantna postrežba, zmerne cene, nakup in
prodaja porabljenih motorjev in dynamo-
strojev.

**Posestniki avtomobilov in
motornih koles, pozor!**

Kupujem že rabljeno

pneumatiko,

avtomobilnih in motornih koles, v vsaki mno-
žini, po najvišjih dnevnih cenah.

JUSTIN GUSTINČIČ,

Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi pristno angleško sukno za
obleke, plašče, svilo, platno itd. po
najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

Naročajte

novi izišlo knjigo

„Taškent“
kruha bogato mesto

od Aleksandra Neverova. Prevod
preskrbel I. Vuk. Knjiga je lepo
opremljena v kartonskih platni-
cah in stane 17 Din. v platno
vezana 28 Din. Dobi se pri za-
ložništvu mesečnika „Svoboda“
Ljubljana in v vseh knjigarnah.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne
vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Se-
novu pri Rajhenburgu. Član te zadruga lahko postane vsak,
ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 250 D

NAČELSTVO.

**Kupujte svoje
potreščine
pri naših
insemen-
tih.**

KOLESARJI, POZOR!

Ker je sezona za vožnjo s kolesi končala, je treba, da skr-
bite že sedaj, da bodo kolesa pripravljena za prihodnje
leto! Potrebno je torej, da se kolo temeljito pregleda, razloži,
emajlira, ponikla, ležišča zbrusijo, očistijo ter namažejo z naj-
boljšo vazelino in nato zopet sestavi, tako da je kot novo pri-
pravljeno za bodočo sezono. — Vse to se popravi najbolje v
špecialni mehanični delavnici

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR

Tattenbachova ulica št. 14, nasproti Narodnega doma

Šramba koles in motorjev čez zimo.

Brezkonkurenčne cene!

Točna in solidna postrežba!

ZAHVALA.

Globoko pretreseni povodom prerane smrti našega nam nad vse dragega
soproga, očeta, gospoda

IVANA TOKANA

smo prejeli toliko izrazov sožalja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakomur posebej.
Zato izrekamo s tem našo najpristranejšo zahvalo vsem, ki so ga za časa njegove
težke bolezni obiskovali ter tolažili in mu tako lajšali trpljenje, vsem, ki so ga po-
slednjič obiskali ob mrtvaškem odru, vsem darovalcem prekrasnega rdečega cvetja
in vsem, ki so ga s svojo prisotnostjo v tolikem številu spremili k večnemu počitku.

Prav posebej izrekamo našo najtoplejšo zahvalo „Delavski zbornici“ za njeno
naklonjenost in uradništvu iste, vsem delavskim strokovnim, kulturnim organi-
zacijam in ustanovam, delavski godbi „Zarja“, pevskemu zboru „Cankar“ ter
žalnim govornikom, ki so počastili delo in ideje pokojnika, za katere je delal
in živel vse svoje življenje. Hvala!

V LJUBLJANI, dne 6. januarja 1931

Žalujoča rodbina Tokanova.